

هو العليم

هنگامیکه که در سال ۷۷ من دانشجوی رشته مهندسی کشتی‌سازی دانشگاه امیرکبیر بودم، تعدادی دانشجوی خارجی از کشورهای عربی داشتیم. آنها خیلی معترض بودند که از کشورشان به ایران اعزام شده و یک سال دوره زبان فارسی دیده بودند ولی تقریباً هیچ کتاب تخصصی دریایی به زبان فارسی نبود که بخوانند و باز مجبور بودند کتابهای لاتین را بخوانند. اکنون هم که در سال ۹۲ هستیم باز هم ما در دانشگاه خود دانشجویان خارجی داریم ولی منابع فارسی متنوع و مناسبی نداریم و تقریباً همان مشکلات ۲۰-۱۵ سال گذشته پابرجاست. خود دانشجویان ایرانی هم با این مشکل مواجه هستند بطوریکه حتی دانشجویان مقطع لیسانس ما هم منابع فارسی لازم را ندارند.

سؤال اینجاست که چرا کشور ما با بیش از ۱۰ مرکز دانشگاهی دریایی، بیش از ۲۰ مرکز تحقیقاتی و پژوهشی دریایی هنوز کتابهای علمی مناسبی در رشته مهندسی معماری دریایی (که اصطلاحاً کشتی‌سازی گفته می‌شود) نباید داشته باشد؟ اولین مراکز پژوهشی و دانشگاهی دریایی ایران در سال ۶۴ افتتاح شدند ولی هنوز بعد از ۳۰ سال باز هم بطور حادی محتاج کتابهای لاتین هستیم حتی در مقطع لیسانس. واقعاً چرا؟ آیا این وضعیت در شأن ایران است؟ این در حالیست که بیش از ۱۰۰ سال است که در دنیا کتابهای تخصصی این رشته چاپ می‌شوند و صدها منبع لاتین موجود بوده و یک رشته نوظهور مانند نانوفناوری یا بیوتکنولوژی نیست. دانش کشتی‌سازی یک دانش "تکامل یافته" و البته "لو رفته" است که رمز و رموز پنهانی ندارد.

بومی شدن و نهادینه شدن یک علم در یک کشور، افتخاری است بس بزرگ و موجب سرافرازی یک ملت که فقط نصیب کشورهایی می‌شود که مردم آنها منافع ملی‌شان را بر منافع شخصی‌شان ترجیح می‌دهند. اگر قرار باشد عمده وقت خود را صرف کسب درآمد کنیم و ته‌مانده وقتمان را به اموری مثل کتاب نوشتن اختصاص دهیم بدیهی است که هرگز ره به جایی نخواهیم برد. مثلاً وقتی یک استاد فرزانه و دانشمند (که با هزینه‌های دولتی و از حقوق بیت المال رشد و تکامل یافته) در یک ترم در چند دانشگاه در چند شهر مختلف! تدریس کند و در هر دانشگاه هم بیش از ۱۰ واحد داشته باشد و در کنار آنها به چند شرکت هم مشاوره! دهد و علاوه بر اینها یک مسئولیت اجرایی هم داشته باشد!! بدیهی است که به هیچ اموری به درستی نمی‌رسد و صد البته که اموری مانند نوشتن کتاب فقط در ۸۰ سال دوم زندگی! میسر خواهد بود. مشکلات معیشتی برای همگان وجود داشته و دارد ولی مهم این است که فراموش نکنیم علاوه بر تامین معیشت خانواده، وظایف دیگری هم داریم. چه بسیار اساتید بزرگی در این رشته در کشور هستند که ظرف چند سال آینده بازنشسته می‌شوند در حالیکه حتی یک جلد کتاب هم از آنها به یادگار نمانده است البته بجز تعدادی جزوات کلاسی پراکنده که تصورات دانشجو، خستگی و مختصرسازی استاد، شکل‌ها و نمودارهای ترسیم شده دستی، بدخطی دانشجو و عقب افتادن دانشجو از نوشتار! هم در آنها لحاظ شده است. بخوبی به یاد دارم که در سال ۷۹ با یکی از اساتید خیره و بزرگوار، درس هیدرواستاتیک داشتم و ایشان در کلاس گفتند که قصد نوشتن یک کتاب هیدرواستاتیک را دارند... و سرانجام تا هم اکنون که در سال ۹۲ هستیم هنوز این کتاب منتشر نشده است!!

بطور مثال در دانشکده کشتی‌سازی دانشگاه امیرکبیر حداقل ۱۲ عضو هیات علمی با دکترای تخصصی کشتی‌سازی حضور دارند که اگر هر ۱۰ سال! یک کتاب توسط هریک از ایشان چاپ می‌شد تاکنون باید بیش از ۲۵ جلد کتاب تخصصی مفید و ارزشمند فقط از این اساتید وجود می‌داشت که البته این عدد تا به امروز ۲ جلد!!!! است که آنها هم ظرف ۳ سال اخیر چاپ شده‌اند. در واقع همیشه آدم‌ها می‌آیند و می‌روند و آنچه می‌ماند «رسوب علم» آنهاست که به

مرور موجب بومی شدن یک علم در یک کشور می شود و بهترین ابزار برای رسوب علم و ثبت دانش، همان «کتاب» است و لاغیر. یک دانش بومی با هیچ ترفندی نابود شدنی نیست.

تمامی کشورهای مهم در دنیای امروزی، منابع علمی شان به زبان بومی خودشان است مثلاً وقتی شما در آلمان، فرانسه یا روسیه یا حتی ترکیه تحصیل می کنید مشاهده می کنید که تقریباً تمامی منابع علمی آنها به زبان بومی خودشان است و اصلاً مطالعه منابع غیر بومی را یک «تنگ و عیب» می دانند. به یاد دارم وقتی در یک سفر کاری به آلمان رفته بودم و تمامی منابع علمی و حتی کاتالوگها هم به زبان آلمانی بودند، به فرد مسئول اعتراض کردم که چرا مطالبی به زبان انگلیسی ندارید، جواب داد: «شما فراموش کرده اید که در آلمان هستید. انگلیس کشور دیگری در همسایگی ماست!!» شبیه همین جواب را وقتی برای دکتری اعزام شده بودم از استاد راهنمای خودم شنیدم که گفت: «منابع ما به قدری کامل و کافی هستند که شما اصلاً نیازی به منابع انگلیسی ندارید، تازه آنها خودشان منابع ما را ترجمه و استفاده می کنند!» و آنوقت فهمیدم واقعاً چقدر مردم دنیا، غرور ملی شان برایشان مهم است. آنوقت در ایران یک شعار کاملاً نامربوط رایج شده که «امروز زبان علم، زبان انگلیسی است». البته کلیت این مسئله به موضوع دیگری اشاره دارد و درست است ولی عملاً این شعار به ابزاری برای توجیه کم کاری ها و ندانم کاری ها و سرکوب و تمسخر غرور ملی مان تبدیل شده است. با این وضعیت اگر به کشور خود و خون شهیدانمان خیانت نکرده باشیم قطعاً خدمت نکرده ایم. افرادی که این شعار را سپر بلا و تابلوی خود کرده اند در واقع درک نمی کنند که به خود توهین می کنند و به ایران و به ایرانی. آخر کسی نیست حداقل از این عزیزان بپرسد که «خود شما یک متن انگلیسی را در چند ساعت می خوانی و یک متن فارسی را در چند دقیقه!! حالا از دانشجو و مهندس داخل کارخانه چه توقعی میتوان داشت؟».

نتیجه این طرز تفکر غلط که عمدتاً در طول این چند دهه از سوی اساتید و اعضاء علمی هم تبلیغ شده این است یک عقب افتادگی عجیب در منابع علمی رشته مهندسی دریایی است. واقعاً بعد از ۳۰ سال فعالیت این شأن ماست؟ در این رشته اغلب پروژه های لیسانس که تبدیل شده به ترجمه و جمع آوری اطلاعات از اینترنت و کتابهای لاتین و از طرف دیگر بسیاری از پروژه های فوق لیسانس که انجام می شوند در نهایت ناباوری موضوعاتی است که چند دهه قبل در دنیا انجام شده، فرموله شده و در کتابها ذکر شده و ما تازه داریم آنها را به عنوان پروژه ارشد تعریف می کنیم. واقعاً چرا؟ جواب اینست که رفتار اصحاب خرد در این علم به قدری کسالت آور بوده که کتابهای علمی که ۵۰ سال پیش در دنیا منتشر شده هم هنوز به زبان فارسی منتقل نشده و افراد از آن اطلاعی ندارند. چه خوب بود اگر حداقل مراجع علمی معتبر و معروف دنیا به فارسی ترجمه می شدند.

البته غنی بودن و کامل شدن کتابهای علمی در یک کشور نیز یک شبهه یا حتی یک ساله اتفاق نمی افتد. باید یک عزم جدی وجود داشته باشد و یک فعالیت گسترده شروع شود تا مرحله به مرحله، کیفیت علمی کتابها پس از سالها، بهبود و تکامل یابد و در واقع هر کتاب پله ای برای کتاب دیگر شود. بطور مثال خود من وقتی می خواستم کتاب جامع مهندسی معماری دریایی را بنویسم، تمامی کتابهای دکترسیف را خوانده بودم و سعی کردم از نقاط قوت آنها استفاده کنم و نقاط ضعف آنها را پوشش دهم. باشد که بعدها کسانی بیایند و نوشته های ما را اصلاح و تکمیل نمایند.

در کل، آنچه مهم است حرکتی است که باید بطور گسترده و جدی شروع شود ولی متأسفانه هم اکنون به گونه ای بسیار حلزونی در حال حرکت است. چرا؟ دلیل آن این است اهمیت و نقش بسیار تأثیرگذار کتابهای علمی به زبان فارسی هرگز خوب درک نشده و هرگز نظرها بسوی آن منعطف نبوده است. اگر واقعاً همین چند جلد کتاب آقای دکتر سیف (که

سایه ایشان بر سر دانشگاه‌های ایران مستدام باد) و کتابهای منتشر شده از سوی دانشگاه صنعتی مالک اشتر نبود واقعاً چه وضعیت اسفناکی، بدتر از آنچه اکنون است پیش می‌آمد؟!

قدمت رشته مهندسی هوافضا در ایران، همپای رشته مهندسی دریایی است. در رشته هوافضا علی‌رغم محدودیت منابع طراحی (بدلیل کاربردهای نظامی)، امروزه بیش از ۲۰۰ عنوان کتاب فارسی در حوزه‌های مختلف منتشر شده که بسیاری از آنها کتابهای غنی علمی با محتوای دانش طراحی هستند، آنوقت در رشته ما، کلاً از سال ۶۴ تاکنون حدود ۶۰ جلد کتاب چاپ شده که بسیاری از آنها در حد جمع‌آوری اطلاعات و بیان کلیات و آشنایی عمومی است یا نسل آن منقرض شده و دیگر در دسترس نیست. اولین کتابهایی که در سالهای ۶۴ به بعد چاپ شده، اغلب توسط ناخداها و پرسنل زحمتکش شرکت کشتیرانی نوشته شده که بیشتر با دیدگاه اپراتوری نوشته شده و البته در زمان خود بسیار مفید و ارزشمند هم بودند ولی این حرکت شایسته ایشان، توسط مراکز دانشگاهی و پژوهشی ادامه پیدا نکرد. باید گفت در کشور ما، هم‌اکنون کتابهای علمی که به عنوان منابع علمی دانشگاهی یا ابزار طراحی یا حداقل کتاب درسی در موضوع طراحی شناور و کشتی، قابل استفاده باشند کمتر از ۲۰ جلد است!!

یکی دیگر از عللی که باعث غفلت از این موضوع شده، معطوف شدن نظرات به سمت انتشار مقاله بجای کتاب بوده است. مقاله هرگز نمی‌تواند جایگزینی برای کتاب باشد. اولاً در یک مقاله حداکثر ۱۰ صفحه‌ای نمی‌توان هیچ علمی را تشریح کرد. ثانیاً مقاله برای کسانی مفید است که با یک موضوع علمی، آشنایی کافی دارند و فقط برای آگاهی از فعالیتهای جدید و بروز شدن علم خود به سراغ مقالات می‌روند نه برای یادگیری علوم. ثالثاً اگر کتابهای علمی مفید و متنوعی در یک کشور باشد، قطعاً سطح علمی مقالات کنفرانسی نیز رشد قابل ملاحظه‌ای خواهند کرد و لذا اهمیت نشر کتاب به هیچ وجه قابل مقایسه با مقالات علمی نیست. متأسفانه در سالهای اخیر شاهد هستیم که انرژی عمده اساتید دانشگاهها و دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری در این رشته، معطوف انتشار مقالات شده و توجه بسیار کمی را به انتشار کتاب معطوف داشته‌اند.

امروزه اگر در رشته‌های علمی دیگر دقت کنیم متوجه فاصله فاحش با حالت مطلوب می‌شویم. مثلاً در زمینه مقاومت مصالح تقریباً در هر دانشگاهی که دارای رشته‌های مهندسی مرتبط است، یک یا چند عنوان کتاب مقاومت مصالح وجود دارد و در مجموع شاید بتوان گفت فقط در این مورد، بیش از ۵۰ عنوان کتاب تألیف یا ترجمه به زبان فارسی وجود دارد. این در حالیست که در بسیاری از موضوعات رشته مهندسی دریایی، در کل کشور بعد از ۳۰ سال فعالیت در ایران و بعد از ۱۰۰ سال فعالیت در دنیا، یا اصلاً کتابی وجود ندارد یا حداکثر ۱ جلد کتاب وجود دارد مانند تحلیل حرکات در امواج (دریامانی)، طراحی پروانه‌ها، طراحی شناورهای تندرو سرشی، آبگرفتگی و نجات، ایمنی در شناورها، طراحی معماری داخلی کشتی‌ها، ارگونومی در شناورها، طراحی شناورهای خاص مانند هیدروفویل کرافت‌ها، طراحی سازه بدنه کشتی‌ها، جوشکاری زیر آب، انتخاب مواد بدنه شناورها، کامپوزیت‌های دریایی، جنبه‌های مختلف هیدرودینامیک کشتی، طراحی سیستم رانش و انتقال قدرت کشتی‌ها، سیستم برق و ناوبری کشتی‌ها، کارخانجات کشتی‌سازی و فرآیند تولید کشتی، کار با استانداردهای دریایی، کتابهای آموزشی نرم افزارهای دریایی و دهها موضوع دیگر.

به نظر من تنها در ۴ موضوع، نسبتاً خوب کار شده، طراحی سکوه‌های فراساحلی با ۱۱ عنوان، فرهنگ لغات دریایی با ۸ عنوان کتاب، پایداری و هیدرواستاتیک کشتی با ۴ عنوان کتاب و زیردریایی با ۵ عنوان کتاب.

برای ایجاد پویایی علمی و «رسوب دانش» باید در هر موضوع تخصصی، چندین جلد کتاب موجود باشد که دانشجویان و طراحان بتوانند از مطالعه چند کتاب در یک موضوع، به یک جمع‌بندی مناسبی برسند مثلاً اگر چندین کتاب غنی و

جامع در زمینه طراحی سازه کشتی موجود باشد می‌توان ادعا کرد که دانش طراحی سازه کشتی بومی شده است ولی افسوس که در این موضوع بسیار مهم و پرکاربرد فقط ۱ جلد کتاب موجود است.

یک آرزوی دست‌یافتنی!

ما اگر بتوانیم یک احساس وظیفه عمومی ایجاد کنیم می‌توانیم با یک حرکت جهادی، عقب‌افتادگی ۳۰ ساله و شاید ۱۰۰ ساله را تا حدی و البته به مرور جبران کنیم و انشاءالله ظرف ۵ سال آینده (تا سال ۹۷) بیش از ۳۰ عنوان کتاب به کتابهای موجود اضافه کنیم (از ۶۰ به ۹۰ جلد) و ظرف ۱۰ سال آینده (تا سال ۱۴۰۲) تعداد کتابهای تخصصی دریایی را به بیش از ۱۵۰ جلد برسانیم. اگر ضرورت موضوع را درک کنیم و هریک از ما باور داشته باشیم که «دانشی در اختیار داریم که ممکن است در اختیار دیگران نباشد» و این فرهنگ را داشته باشیم که «دیگران را علم خود شریک کنیم تا دیگران هم ما را در علم خود شریک کنند» آنوقت خواهیم دید که چه معجزه‌ای رخ خواهد داد که شاید باورش برایمان مشکل باشد.

لذا من در اینجا به عنوان یک عضو کوچک که همواره خود را دانشجوی این رشته می‌دانم، از وضع موجود عمیقاً ابراز نگرانی و تاسف کرده و از همه دلسوزان دعوت می‌کنم برای به اشتراک گذاشتن دانش خود در قالب انتشار کتاب اقدام کنند؛ از اساتید بزرگوار خود در دانشگاههای امیرکبیر و شریف گرفته تا حتی دانشجویان لیسانس. کتابهای تألیفی و کتب مرجع علمی توسط اعضای هیأت علمی دانشگاهها و دانشجویان دکتری نگاشته شده و کتابهای ترجمه‌ای و بررسی محدود متناسب با موضوع پروژه کارشناسی ارشد می‌تواند توسط دانشجویان یا فارغ‌التحصیلان کارشناسی ارشد انجام شود. دانشجویان لیسانس هم در انتشار کتابهایی با موضوع آشنایی عمومی یا بیان کلیات و تاریخچه انواع شناورها و غیره بر اساس جستجوی اینترنتی و ترجمه، می‌توانند در این زمینه ایفای نقش کنند که البته نتایج مفیدی از همین دانشجویان کارشناسی هم بدست آمده است مثلاً کتابهای آقایان نگهداری، قانعی، اسدی، مولانا، سکاکی و تورانی (که در جدول ذکر شده‌اند) همگی در زمانی انجام شدند که ایشان دانشجویان لیسانس بودند. پس «خواستن توانستن است».

هر پایان‌نامه ارشد: یک کتاب

معمولاً در هر پایان‌نامه کارشناسی ارشد، افراد حداقل یک سال مطالعه و تحقیق می‌کنند. مطالب بدست آمده را پالایش کرده و بدلیل محدودیت صفحات و شان پایان‌نامه، بخش کوچکی از آن را در گزارش پایان‌نامه ذکر میکنند. افراد میتوانند همان مطالب را کاملتر کرده و مقدمات و موخرات رایج در کتابها را به آن اضافه کنند به گونه‌ای که برای قشر گسترده‌تری از افراد، قابل استفاده باشد. صدها پایان‌نامه کارشناسی ارشد از سالها قبل تا کنون در قفسه کتابخانه‌ها دفن شده‌اند و اجازه استفاده از آنها هم براحتی میسر نیست در حالیکه اگر همان‌ها را افراد بصورت کتاب منتشر می‌کردند هم سطح علمی دانش مهندسی دریایی خیلی ارتقاء می‌یافت و هم سطح پایان‌نامه‌های ارشد آینده.

چگونه کتاب خود را چاپ کنیم؟

ابتدا مطالب علمی خود را جمع‌بندی کرده و با یک ترتیب منطقی و قابل فهم به رشته تحریر درآوردید و در چندین مرحله توسط خودتان یا دیگران آن را بازبینی کنید. سپس مطالب را تایپ کرده و صفحه‌بندی کنید تا آماده تحویل به انتشارات باشد.

لزومی ندارد که یک کتاب حتماً توسط یک دانشگاه چاپ شود. فرآیند داوری و تصمیم‌گیری در دانشگاهها خیلی طولانی است و در برخی موارد بیش از ۲-۳ سال!! زمان می‌برد. شما می‌توانید به یکی از انتشاراتی‌های شهر خود (مثلاً خیابان انقلاب در تهران با صدها انتشاراتی) مراجعه کرده و با هزینه شخصی کتاب خود را ظرف ۲ ماه چاپ کنید. تمامی مراحل قانونی شامل اخذ مجوز وزارت ارشاد، کتابخانه ملی و غیره توسط همان انتشاراتی انجام می‌شود و جای نگرانی نیست. پس از فروش کتابها به مرور هزینه انجام شده مسترد می‌گردد و آنچه می‌ماند یک غرور ملی و یک افتخار است برای شما.

محمد مونسان

مهرماه ۹۲

لیست کتابهای منتشر شده در زمینه مهندسی معماری دریایی (مهندسی دریایی)

ردیف	نام کتاب (تعداد صفحات - تقریبی)	نویسنده	سال	محل تهیه	مهمترین مشخصه‌های کتاب شامل:
۱	مانور عملیاتی با کشتی‌ها (۲۲۵ صفحه)	محمدحسین سلیم‌زاده	۱۳۶۶	فایل الکترونیکی موجود است	بیان خصوصیات مانور کشتی از دیدگاه اپراتوری و ملوانی
۲	آشنایی با امواج دریا (۱۸۰ صفحه)	محمدحسین سلیم‌زاده	۱۳۶۶	-----	بیان خصوصیات امواج دریا از دیدگاه اپراتوری و ناخدای کشتی
۳	واژه‌نامه دریایی	محمدحسین سلیم‌زاده	۱۳۷۱	جهاد دانشگاهی دانشگاه تهران	اولین لغتنامه تخصصی دریایی ایران
۴	تعادل و ایستایی کشتی		۱۳۷۰	انتشارات کیش	
۵	تعادل در کشتی			دانشگاه علوم و فنون دریایی امام خمینی	
۶	آشنایی با اصول مهندسی دریایی	ارژنگ نصیری اسحاق علی میر	۱۳۶۷	فایل الکترونیکی موجود است	آشنایی با ماشین‌آلات، تاسیسات و دستگاه‌های کشتی
۷	شناخت کشتی (۳۰۰ صفحه)	اسحاق علی میر	۱۳۶۷	-----	خصوصیات انواع کشتی‌ها- کنوانسیون‌های بین‌المللی- ساختمان بدنه کشتی‌ها
۸	اصول طراحی کشتی (۳۰۰ صفحه)	مهدی سیف محمدسعید سیف	۱۳۷۳	فایل الکترونیکی موجود است	مروری بر خصوصیات هیدرواستاتیک، هیدرودینامیک، امواج و فرآیند طراحی کشتی
۹	فرهنگ مصور کشتی (۲۰۰ صفحه)	محمدسعید سیف	۷۴		شماره‌گذاری اجزاء داخلی انواع کشتی‌ها به همراه اسامی تخصصی آنها
۱۰	مقاومت و پیشرانش (۳۰۰ صفحه)	محمدسعید سیف	۷۳	دانشگاه هرمزگان	هیدرودینامیک از دیدگاه آزمایش مدل و کارهای تجربی و انواع تجهیزات آزمایشگاه‌های دریایی
۱۱	دینامیک کشتی (۲۴۰ صفحه)	محمدسعید سیف		دانشگاه هرمزگان	
۱۲	تعادل و پایداری شناورها (۴۰۰ صفحه)	محمدسعید سیف	۷۴	دانشگاه هرمزگان	تعادل و پایداری طولی و عرضی کشتی‌ها
۱۳	سازه‌های دریایی (۳۰۰ صفحه)	محمدسعید سیف	۷۴		انواع شناورهای فراساحلی و سکوهای ثابت و سکوهای متحرک
۱۴	مکانیک سیالات (۵۵۰ صفحه) (با توجه به مسائل مهندسی دریایی)	محمدسعید سیف	۹۱	۶۶۴۰۵۳۸۵ ۶۶۴۰۹۹۲۴ ۶۶۴۸۲۲۲۱	بیان مسائل مکانیک سیالات به همراه مصداق‌های متعددی از کاربردهای دریایی
۱۵	امواج دریا (۲۲۰ صفحه)	محمدسعید سیف	۹۲	۶۶۴۰۵۳۸۵ ۶۶۴۰۹۹۲۴ ۶۶۴۸۲۲۲۱	روابط حاکم بر امواج منظم و نامنظم و طیف امواج - محاسبه نیروی امواج
۱۶	اصول مکانیک دریایی ۱ و ۲	کتاب هنرستان	۷۹	فایل الکترونیکی موجود است	آشنایی با جوانب مختلف مهندسی دریایی و کشتی
۱۷	ماشین آلات و تشکیلات موتورخانه کشتی	موسسه آموزش علوم و فنون دریایی کیش		موسسه آموزش علوم و فنون فنون دریایی کیش	
۱۸	فرهنگ دریایی خلیج فارس	حسین نوربخش	۸۱	انتشارات امیرکبیر	در زمینه کشتی و صیادی

				(۴۷۰ صفحه)	
۱۹	فرهنگ جامع دریایی (۳۷۰ صفحه)	خسرو مشتریخواه- عبدالرضا محبی	۸۷	وزارت راه و ترابری- مرکز تحقیقات و آموزش	
۲۰	فرهنگ مصور دریایی (۴۵۰ صفحه)	خسرو مشتریخواه- عبدالرضا محبی	۸۴	وزارت راه و ترابری- مرکز تحقیقات و آموزش	
۲۱	دایرةالمعارف جامع بندری دریایی (۱۳ جلدی)	گروه مولفان	۸۷	موسسه انتشارات نگاه (به سفارش سازمان بنادر و دریانوردی)	کاملترین فرهنگ لغات دریایی ایران- مندرجات سیزده جلد کتاب به طرز اختصار از این قرار است: ج. ۱. دریانوردی و تاریخ سفرهای دریایی، ج. ۲. ساختمان کشتیها، رده- بندی و بازرسی آنها، تجهیزات و سیستمهای مکانیکی و الکترونیکی کشتی، ج. ۳. مهندسی ساحل، ج. ۴. اقیانوسشناسی و اهداف آن، ج. ۵. شیمی، آلودگی و زمینشناسی دریا، ج. ۶. زیستشناسی دریا و شیلات، ج. ۷. اصول ناوبری و هدایت کشتی، ج. ۸. حمل و نقل دریایی و بیمه‌های دریایی، ج. ۹. حقوق و قوانین تجارت دریایی، ج. ۱۰. برابرنامه فارسی انگلیسی ج. ۱۱. برابرنامه انگلیسی فارسی، ج. ۱۲. نمایه؛ ج. ۱۳. پیوست.
۲۲	مجموعه آزمون‌های کارشناسی ارشد مهندسی معماری کشتی	مجید کریمی راد، مصطفی قاسمی	۸۵	مجموعه سوالات چندین سال از تست‌های کنکور کارشناسی ارشد کشتی‌سازی به همراه جوابهای تشریحی- بسیار مناسب برای داوطلبان کنکور ارشد	
۲۳	مقدمه ای بر جوشکاری در صنعت کشتی سازی	حسین اسکندری عبدالرضا خالد زارعی		دانشگاه خلیج فارس	
۲۴	آشنایی با زیردریایی‌های نظامی (۲۲۰ صفحه)	محمد مونسان	۸۳	فایل الکترونیکی موجود است	مروری بر انواع زیردریایی‌ها و تسلیحات آنها- تاریخچه عمومی تکامل زیردریایی‌ها
۲۵	تاریخچه فناوری زیردریایی‌های آلمانی (۵۲۰ صفحه)	محمد مونسان	۸۵	فایل الکترونیکی موجود است	بیان تاریخچه تکامل تکنولوژی زیردریایی‌های آلمانی با تکیه بر علل، نتایج و نکات عملیاتی
۲۶	اصول طراحی زیردریایی (۵۰۰ صفحه)	محمد مونسان	۸۸	فایل الکترونیکی موجود است	مروری بر خصوصیات طراحی زیردریایی‌های نظامی شامل پایداری، هیدروپنمیک، سازه، تاسیسات و غیره
۲۷	تحلیل پایداری شناورها (۵۰۰ صفحه)	محمد مونسان	۸۶		بیان تعادل و پایداری کشتی‌ها- نسخه کامل و رفع نواقص شده آن بطور کامل در قسمت دوم کتاب جامع مهندسی معماری دریایی
۲۸	کتاب جامع مهندسی معماری دریایی (۱۰۰۰ صفحه)	محمد مونسان	۸۸	۰۹۱۳۱۹۴۳۶۰۸ ۰۹۳۵۴۹۸۴۷۷۳ ۶۶۹۵۲۴۸۸ ۶۶۴۰۴۱۳۲	دارای شش قسمت اصلی: آشنایی با انواع کشتی‌ها، هیدرواستاتیک- هیدروپنمیک، امواج و دریامانی، طراحی کشتی و استانداردهای دریایی، مقدمه‌ای بر شناورهای تندرو و سرسی
۲۹	طراحی و ساخت زیردریایی‌های مدل (۲۴۰ صفحه)	بهروز اسدی	۱۳۹۰	۰۳۱۱۲۳۵۲۷۰۵	فرآیند مرحله به مرحله ساخت یک زیردریایی مدل رادیوکنترلی- مناسب برای شرکت در مسابقات شناورهای تندرو
۳۰	مهندسی کاربردی سازه‌های فراساحلی (۲۰۰ صفحه)	محمد رضا تابش پور	۹۲	۶۶۴۰۵۱۳۲ ۶۶۹۶۷۸۹۶ ۶۶۰۱۳۱۲۹	تئوری و طیف امواج دریا به همراه روابط طراحی برای پایه سکوها دریایی
۳۱	فرهنگ مصور تخصصی دریایی (۱۴۰۰ صفحه)	محمد رضا عربیارمحمدی پویا مولانا	۹۲	۲۲۹۳۲۸۹۱	شامل ۱۵۰۰۰ لغت تخصصی و مصور از انواع جوانب مهندسی دریایی به عنوان مجموعه فرهنگ لغت

تخصصی مهندسی دریایی			عبدالله سکاکی		
مطالب بسیار مفیدی از طراحی شناورهای چندبدنه SWATH	۲۲۹۳۲۸۹۱	۹۲	محمد رضا عربیار محمدی پویا مولانا عبدالله سکاکی	معماری شناورهای چند بدنه (۳۰۰ صفحه)	۳۲
آشنایی با انواع کشتی های لوکس مسافربری ساخته شده در دنیا و خطوط کشتیرانی و ساختار داخلی این کشتی ها	۰۳۱۱۲۳۵۲۷۰۵	۹۲	محمد حسین تورانی	اصول طراحی کشتی های مسافربری (۲۰۰ صفحه)	۳۳
	۲۲۹۳۲۸۹۱	۸۲	محمد رضا صادقی زاده محمد حمایتی، عباس ولی امیر حسین نیک سرشت حسن فروزانی	قایق های پرنده (۴۰۰ صفحه)	۳۴
	۲۲۹۳۲۸۹۱	۸۲	کامبیز عالم پور علی دهقانیان	اصول طراحی شناورهای تندرو	۳۵
	۲۲۹۳۲۸۹۱	۸۲	کامبیز عالم پور علی دهقانیان	مفاهیم طراحی هواناو (۴۰۰ صفحه)	۳۶
	۲۲۹۳۲۸۹۱	۸۳	علی دهقانیان کامبیز عالم پور حمید جوادی	اصول طراحی شناورهای اترسطحی (۴۰۰ صفحه)	۳۷
	۲۲۹۳۲۸۹۱	۸۶	رضا مظفری نیا	خوردگی سازه های دریایی (۲۰۰ صفحه)	۳۸
	۲۲۹۳۲۸۹۱	۸۶	علی رامیار	کاویتاسیون و سوپر کاویتاسیون (۲۹۰ صفحه)	۳۹
	انتشارات دانشگاه تبریز		یقین لطف الهی - حمید احمدی - محمد رضا شیدایی	دینامیک سازه های فراساحلی	۴۰
از دیدگاه مهندسی عمران است.	دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات		امیر خسرو جردی	هیدرودینامیک	۴۱
از دیدگاه مهندسی عمران است	پژوهشکده مهندسی آب دانشگاه تربیت مدرس		جورنی و مسی	هیدرودینامیک سازه های شناور	۴۲
			سیامک هوشیار خوشدل	آموزش کاربردی نرم افزار SACS (آنالیز و طراحی کاربردی سکوها دریایی)	۴۳
	فدک ایستاتیس		محمد رضا تابش پور	تحلیل ارتعاش سکوها آب عمیق	۴۴
	نقش جهانگیر		رضا طیبی خسروبرگی	سازه های دریایی ویژه (از آب گیری تا به آب اندازی شناور)	۴۵
	فدک ایستاتیس		سیامک هوشیار خوشدل	مبانی طرح و اجرای سکوها دریایی	۴۶
			ویلیام گراف ترجمه علی اکبر گل افشانی	سکوها دریایی	۴۷
			ویلیام گراف ترجمه مهری	مقدمه ای بر سازه های دریایی: طراحی - ساخت - نصب	۴۸
			نعیم نوری سمیع	مهندسی سازه های فراساحل	۴۹
	رهنگاشت نوین		جمشید قضاتی	نگاهی به مبحث ایمنی در تاسیسات فراساحل بر اساس استاندارد ایزو ۱۰۴۱۸	۵۰
			تیلور	آشنایی با اصول مهندسی دریا (کشتی)	۵۱

۵۲	شناخت کشتی (۳۲۰ صفحه)	محمد رضا نگهداری علی قانع	۸۹	۰۳۱۱۲۳۵۲۷۰۵
۵۳	طراحی کشتی به کمک نرم افزار Maxsurf (۱۶۰ صفحه)	محمد رضا نگهداری	۸۹	۰۳۱۱۲۳۵۲۷۰۵
۵۴	طراحی سازه کشتی	احمد رهبر رنجی	۹۰	۰۳۱۱۲۳۵۲۷۰۵
۵۵	طراحی و عملکرد کشتی (۳۳۰ صفحه)	محمد رضا خدمتی، ایرج کیوانفر	۹۱	۶۶۴۹۸۸۶۸ ۶۴۵۴۲۲۶۴ ۶۴۵۴۲۲۶۶
۵۶	اصول طراحی زیرسطحی های بدون سرنشین	محمد سعید سیف بهنام صادق زاده پراپری	۹۲	انتشارات دانشگاه صنعتی شریف ۰۲۱-۶۶۱۶۴۰۷۲ ۶۶۰۱۳۱۲۹
۵۷	مقاومت هیدرودینامیکی شناورها (۲۴۰ صفحه)	محمد سعید سیف سجاد حاجی زاده	۹۲	انتشارات دانشگاه صنعتی شریف
۵۸	هیدرودینامیک و پیشرانش	محمد رضا نگهداری ابوذر ابراهیمی	۹۲	انتشارات دانشگاه دریانوردی و علوم دریایی چابهار
۵۹	مدلسازی و تحلیل دینامیک سیالات محاسباتی به کمک نرم افزار ANSYS-CFX (۴۷۰ صفحه)	محمد علی کاظمی لاری سالار خواجه پور فرزاد کیانی محمد اکبری	۹۱	۰۲۱-۶۶۵۶۷۶۲۷ ۶۶۵۶۷۶۲۶
۶۰	راهنمای جامع ANSYS FLUENT (۴۳۰ صفحه)	امیر توحیدی هادی غفاری قهرودی	۹۲	۲۲۰۸۵۱۱۱-۱۲
۶۱	اصول طراحی شناورهای مدرن (۴۵۰ صفحه)	محمد سعید سیف محمد توکلی دخترآبادی	۹۲	انتشارات دانشگاه صنعتی شریف
۶۲	کاربرد فناوری اطلاعات در صنایع دریایی	مهسا السادات اطیابی و یاسر محمدی	۹۲	خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، بن بست پورجوادی، پلاک یک - شماره ۶۶۴۰۹۲۳۰
۶۳	توسعه دریامحور؛ مروری بر صنایع دریایی جهان	بهزاد الصفی	۹۲	
۶۴	مقدمه ای بر جوشکاری در صنعت کشتی سازی	حسین اسکندری و عبدالخالد زارعی	۹۰	
۶۵	هیدرودینامیک شناورهای چند بدنه	مولانا، رضوانپور، صادقیان، کریمی، رضایی	۹۳	سازمان صنایع دریایی
۶۶	راهنمای تعمیر کشتی	دکتر مصباح سایبانی، کوروش طاهرخانی، هوشنگ سلامتی	۸۵	نشر دانشگاه هرمزگان

۶۷	واژه‌نامه فنی و توصیفی مهندسی دریا (کشتی‌سازی)	عبدالخالد زارعی	۹۳	
۶۸	دینامیک سیالات محاسباتی کاربردی مبتنی بر روش های محدود، اجزا محدود و حجم محدود	پرویز قدیمی	۹۱	انتشارات دانشگاه صنعتی امیر کبیر
۶۹	دینامیک متحرک های دریایی	محمد سعید سیف امین نجفی	۹۲	انتشارات دانشگاه صنعتی شریف ۴۴۲۷۳۴۹۵-۷
۷۰	طراحی سازه ی کشتی (جلد اول)	محمد رضا خدمتی	۹۳	انتشارات دانشگاه صنعتی امیر کبیر دارای ۸۹۴ صفحه است.
۷۱	طراحی سازه ی کشتی (جلد دوم)	محمد رضا خدمتی	۹۳	انتشارات دانشگاه صنعتی امیر کبیر دارای ۵۲۲ صفحه است.
۷۲	تعادل کشتی صدمه دیده	حمید زراعتگر	۹۳	انتشارات دانشگاه صنعتی امیر کبیر
۷۳	اصول طراحی و تحلیل سازه‌های فراساحلی	محمد سعید سیف	۹۳	دانشگاه صنعتی شریف
۷۴	اصول اولیه طراحی قایق پرنده	محمدسعید سیف، محمد توکلی دخرآبادی، علی غلامی	۹۳	دانشگاه صنعتی شریف
۷۵	پیشبرنده‌های دریایی	محمد سعید سیف - سیامک علی میرزازه - سهیل بزرگی	۹۳	دانشگاه صنعتی شریف
۷۶	بررسی رفتار هیدرودینامیکی شناورهای پروازی	پرویز قدیمی عباس دشتی منش		
۷۷	مبانی کارآفرینی در صنعت دریایی	کامبیز عالم پور		
۷۸	الزامات صنعتی و مبانی مهندسی تولید شناورهای کامپوزیت	کامبیز عالم پور		
این جدول می‌تواند یک بانک اطلاعاتی مناسب برای استفاده از کتابهای رشته مهندسی دریایی فارسی موجود در کشور باشد. لطفا در صورت مشاهده نواقص در این جدول یا دیدن کتابهایی که تازه چاپ شده، بوسیله ایمیل زیر به اینجانب اطلاع دهید تا بروز رسانی نمایم (m.moonesun@gmail.com)				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ خاکستری: فرهنگ لغات دریایی ▪ زرد: کتابهایی برای آشنایی عمومی و کلیات ▪ آبی: کتابهایی که دارای روابط و محتوای مناسب برای طراحی بوده و می‌تواند به عنوان کتاب درسی هم باشند ▪ سبز: کتاب مرجع علمی که دارای مطالب علمی کاملی در موضوع تخصصی خود است (تقسیم‌بندی کتابها از دیدگاه اینجانب است) 				

با ارادت فراوان به تمام مهندسان دریایی ایران - محمد مونسان - مهر ۹۷